

Provjera konstruktne valjanosti Paulhusovog i Williamsovog (2002) upitnika Mračne trijade D3-27

Anja Wertag*, Ivana Vrselja* & Tanja Tomić
*Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb

UVOD

Konstrukt Mračne trijade, predložen od strane Paulhusa i Williamsa (2002), sastoji se od narcizma, psihopatije i makijavelizma, koji dijele niz karakteristika:

svo troje označavaju socijalno destruktivni karakter s ponašajnim tendencijama prema manipulaciji, varanju, samo-promoviranju, emocionalnoj hladnoći i agresiji. Premda postoje određena preklapanja, ovi konstrukti su ipak nezavisni, a kako bi se dimenzije Mračne trijade obuhvatile u normalnoj populaciji, Paulhus i Williams (2002) konstruirali su kratki upitnik Mračne trijade D-27.

CILJ

Cilj ovog rada bio je provjeriti konstruktnu valjanost upitnika Mračne trijade D3-27 (Paulhus i Williams, 2002), koji mjeri tzv. mračne dimenzije ličnosti: Makijavelizam, Narcizam i Psihopatiju.

METODA

Sudionici

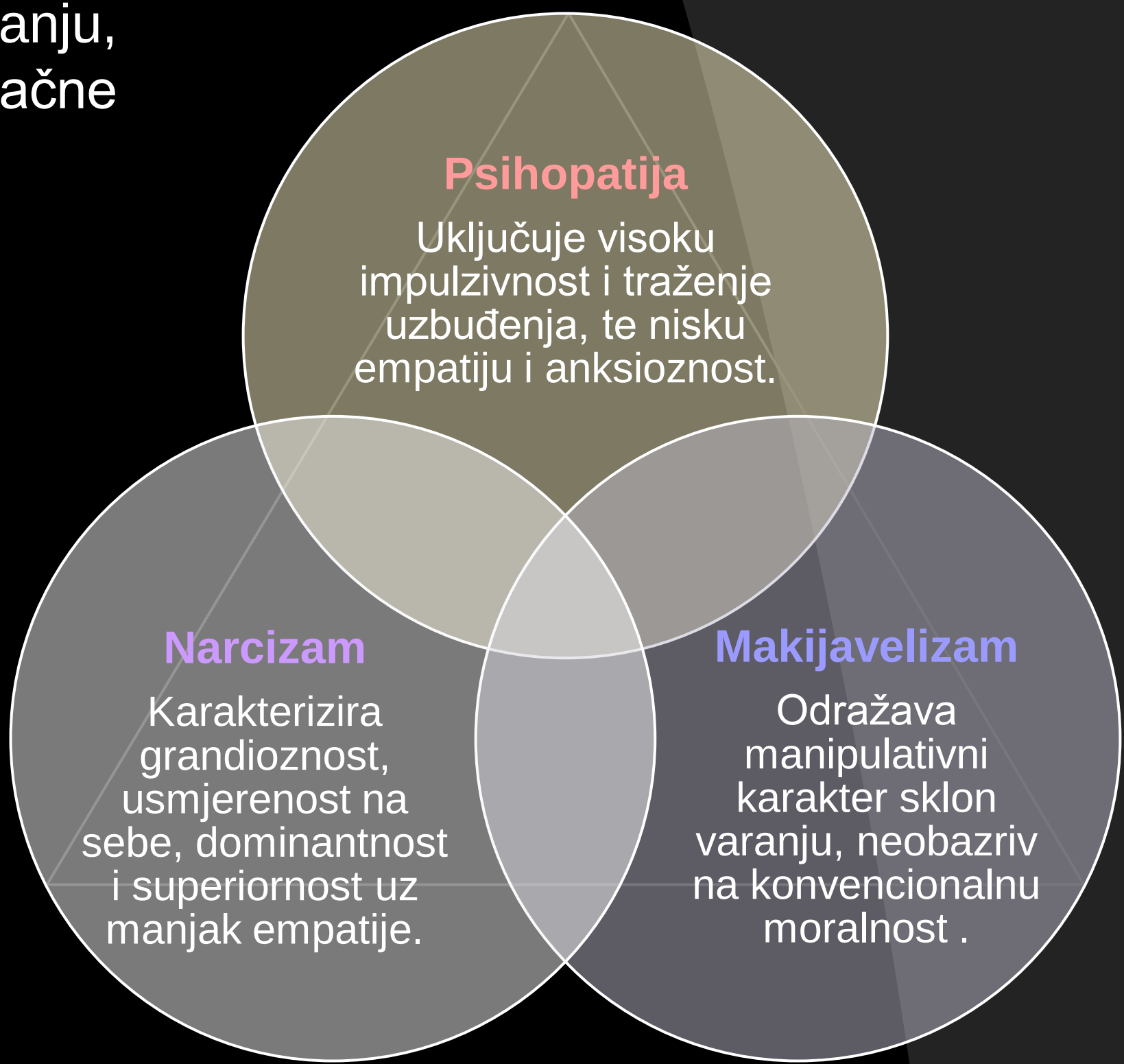
U istraživanju je sudjelovalo ukupno 357 studenata (131 muškog i 220 ženskog spola), prosječne dobi od 24 godine (M=24.36, SD=4.87). Od ukupnog broja studenata, 40.9% njih su studenti psihologije na Hrvatskih studijima Sveučilišta u Zagrebu, 22.1% studenti Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, dok je 37% studenata dolazilo s Visoke policijske škole u Zagrebu.

REZULTATI

Konstruktna valjanost upitnika D2-27 provjerena je eksploratornom faktorskom analizom, koja je pokazala jasnu trofaktorsku strukturu s visokim zasićenjima većine čestica na originalnim faktorima. Ekstrahirani faktori objašnjavaju ukupno 34.7% varijance. Čestica koja se nije projicirala niti na jedan faktor (*Većina uspješnih ljudi su moralni*) te čestica koja se projicirala na faktor Narcizma umjesto Psihopatije (*Stalno sam u potrazi za uzbuđenjima*) izbačene su.

Tablica 1. Ekstrahirane dimenzije Mračne trijade

ČESTICA	Faktor		
	Psihopatija	Makijavelizam	Narcizam
Nije pametno odavati svoje tajne.		.631	
Općenito, ljudi neće naporno raditi ukoliko ne moraju.		.480	
Svake se minute rodi jedna naivčina.		.493	
Moraš učiniti što god je potrebno kako bi važne ljude pridobio na svoju stranu.	.328	.406	
Pazi što pričaš jer nikad ne znaš tko ti može biti od koristi u budućnosti.		.717	
Pametno je voditi računa o informacijama koje poslije možeš upotrijebiti protiv nekoga.	.363	.609	
Za osvetu treba odabrati pravi trenutak.	.424	.524	
Neke stvari se ne govore drugima jer ih oni ne trebaju znati.		.587	
Ljudi me vide kao vođu.			.572
Mrzim biti u centru pažnje.			.641
Mnoge zajedničke aktivnosti znaju biti dosadne bez mene.			.515
Znam da sam poseban zato jer mi svi to neprestano govore.			.593
Ljudi ne bi trebali skrivati svoje sposobnosti ili dobar izgled.	-.304		.397
Volim upoznavati važne osobe.			.593
Neugodno mi je kad mi netko udijeli kompliment.			.450
Uspoređivali su me sa slavnim osobama.			.605
Kad mi se pruži prilika vjerojatno ću se praviti važan.	.341		.429
Volim se osvećivati autoritetima.		.671	
Izbjegavam opasne situacije.	.342		
Osveta treba biti brza i okrutna.	.573	.435	
Ljudi često kažu da se ne znam kontrolirati.	.563		
Znam biti okrutan.	.685		
Ljudi koji mi se zamjere uvijek požale.	.714		
Nikad nisam imao problema sa zakonom.	.346		
Volim maltretirati slabije od sebe.	.590		

Instrumenti

Upitnik D3-27 (Paulhus i Williams, 2002)

International Personality Item Pool – IPIP 50, hrvatska verzija (Mlačić i Goldberg, 2007)

Prosječne vrijednosti skala sukladne su normama koje su dobili Paulhus i Williams (2002). Pouzdanosti dobivenih skala su procijenjene Crombachovim alfa koeficijentom, te su se one pokazale umjereno visokima (u rasponu od .69 za skalu Narcizma do .74 za skalu Makijavelizma), no kod skala Narcizma i Psihopatije nešto nižima nego kod Paulhusa i Williamsa (2002).

Tablica 2. Deskriptivni podatci i mjere pouzdanosti

	M	SD	α
Makijavelizam	3.24	.60	.74
Narcizam	2.96	.51	.69
Psihopatija	2.19	.62	.73

Povezanosti između dobivenih skala su se pokazale umjereno visokima i značajnima (u rasponu od .21 između Makijavelizma i Narcizma do .43 između Makijavelizma i Psihopatije), sukladno rezultatima Paulhusa i Williamsa (2002), koji su dobili korelacije u rasponu od .20 između Narcizma i Psihopatije do .37 između Makijavelizma i Psihopatije.

Tablica 3. Interkorelacije dimenzija Mračne trijade

	Makijavelizam	Narcizam	Psihopatija
Makijavelizam	--	.210**	.434**
Narcizam		--	.261**
Psihopatija			--

Tablica 4. Korelacije dimenzija Mračne trijade i Velepeterih dimenzija ličnosti

	Makijavelizam	Narcizam	Psihopatija
Ekstraverzija	-.022	.583**	.016
Ugodnost	-.345**	.042	-.471**
Savjesnost	.044	.042	-.244**
Emocionalna stabilnost	-.116*	.038	-.225**
Intelekt	-.057	.370**	-.002

Provjera povezanosti dimenzija Mračne trijade s velepetorim dimenzijama ličnosti pokazala je da je Makijavelizam negativno povezan s ugodnošću i emocionalnom stabilnošću, Narcizam s ekstraverzijom i intelektom, dok je Psihopatija negativno povezana s ugodnošću, savjesnošću i emocionalnom stabilnošću. Paulhus i Williams (2002) navode kako je u njihovom uzorku jedino ugodnost dosljedno negativno korelirala sa svim dimenzijama Mračne trijade, što u našem uzorku nije bio slučaj, kao niti postojanje povezanosti između savjesnosti i Makijavelizma, niti između Psihopatije i intelekta te Psihopatije i ekstraverzije.

ZAKLJUČAK

Provjera konstruktne valjanosti upitnika D-27 pokazala je jasnu trofaktorsku strukturu, a pouzdanost skala je umjereno visoka. Povezanosti između skala ukazuju na postojanje zajedničkih karakteristika između Makijavelizma, Narcizma i Psihopatije, no oni ostaju nezavisni konstrukti. S obzirom na ponešto različite povezanosti dimenzija Mračne trijade s Velepeterim dimenzijama ličnosti, može se primijetiti kako dobiveni rezultati odražavaju sličnosti, ali i razlike između dimenzija Mračne trijade u američkim i hrvatskim uzorcima.

LITERATURA

- Mlačić, B., & Goldberg, L. R. (2007). An analysis of a cross-cultural personality inventory: The IPIP Big-Five factor markers in Croatia. *Journal of Personality Assessment*, 88, 168-177.
- Paulhus, D.L., & Williams, K. (2002). The Dark Triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and Psychopathy. *Journal of Research in Personality*, 36, 556-568.